

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.

Előfizetési ára: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanítóknak és jegyzőknek 6 K. Egy szám ára 16 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Árpád-utca 3. sz. — Megjelenik minden vasárnap Nyitlér soronként 50 fillér.

Egy elfeledett egyesület.

Székelyudvarhely, május 10.

A székelyudvarhelyi Tűzoltó-egyletet utolérte a humánus egyletek közös sorsa: kiment divatból. A milyen nagy hü-hóval, azonban kétségbevonhatatlan ügyszeretettel annak idején megalapították, éppen oly mértékben esett irányában az érdeklődés, a míg egy pár évvel ezelőtt eljutott az a 0 fokra. Hiában volt meg a benmaradt vezetőkben a kitartás, a buzgalom, — minden fejlődés megtörött a társadalom közömbösségén. Azon a társadalomén, mely az egyesülettől vészen mindent kíván, azonban annak fejlesztésére, erkölcsi támogatására soha egy pillanatig sem gondolt.

És ebben legfőként a polgárság színe-java és az intelligens-osztály a hibás, mely vagy sehogy, vagy alig vett részt a tűzoltóság munkájában, sőt — szomorú tapasztalatok bizonyosága szerint — a vész perczeiben annak fáradságos munkáját bizonyos kárörömmel kísérte. A két koronás adó lefizetésével felmentve érzi magát minden épkézlábfiatal ember ezen legnemesebb, bár legnehezebb társadalmi kötelezettség alól. Innen vannak azután azok a kölcsönös szemrehányások, melyek itt minden tűzvészt kísérnek.

Tűzvész ugyan mindig lesz, a meddig a világ csak állni fog, de a modernebb közigazgatás, a megelőző tűzrendészet és a tűz-

oltás technikájának fejlettsége oly eszközöket adnak kezeikbe, melyekkel a tűzvészt és tűzkárt a lehető legszűkebb korlátok közé szoríthatjuk.

Sajnos, úgy a tűzrendészet, mind pedig a tűzoltás szervezetében nyugati szomszédainkhoz képest nagyon hátra vagyunk.

Első és elkerülhetetlen conditio sine qua non a tűzrendészetnek törvényben való szabályozása, mely az összes idevágó kérdéseket felölelné. A törvényes szabályozás elve legyen a kérdést társadalmi uton hatósági ellenőrzés mellett megoldani, a hol kell.

Egy-egy nagyobb tüzeset után a közönség melegen szokott érdeklődni a tűzoltóság iránt, sőt kész azt anyagi bizonyítékokkal is tanúsítani. Ha azonban 2—3 évig tüzeset nem fordul elő, a közönség a tűzoltóság létezéséről meg kezd feledkezni és könnyen nélkülözhetőnek tartja. Mivel azonban az érdeklődés ébrentartása céljából nem tarthatnak a tűzoltóságok maguknak konvencziós gyűjtogatót, a ki meghatározott időközökben tüzeket rendezzen, kell hogy készenlétöket és nélkülözhetetlen voltukat a legkisebb baleset alkalmával is bizonyítsák.

A megelőző tűzrendészet intézkedéseinek mindazon szabályokat kellene magában foglalnia, melyek nagyobb tűzvészek keletkezését már eleve a lehetőségig kizárják.

Ilyen először is a tűzbiztos építkezés,

ez alatt nemcsak az épület anyagát értjük, de azt is, hogy távolság és elhelyezésben mikép viszonylik a szomszéd épületekhez, a mit Székelyudvarhely a legteljesebb mértékben nélkülöz. A meglevő sok zsindejtetejt házat persze mind leromboltatni nem lehet, de igenis meg lehet akadályozni, hogy az új épületek ne készüljenek tűzveszélyes anyagból.

Második főpontja a megelőző tűzrendészetnek a vízszerezés, vagyis gondoskodás arról, hogy a tűzoltóságnak minden időben elegendő mennyiségű víz álljon, könnyen hozzáférhető helyen rendelkezésére. A legkitünőbbben képzett tűzoltóságot is teljesen paralizálja a vízhiány. A tűznek óriási kiterjedése csakis a vízhiánynak tudható be. Ha más egyébről nem is, de ebből a szempontból is meg kellene oldani már végre a vízvezeték kérdését.

Minél nagyobb a tűzbiztonság, minél belterjesebben kezeltetik a tűzrendészetet, annál kisebb kockázattal dolgoznak a biztosító társulatok, miért is a biztosító társulatok megadóztatása egészen indokolt. Ezzel szemben azonban a kötelező tűzbiztosítást is életbe kellene léptetni, akkor a statisztika nem mutatna olyan szomorú eredményt, mint pl. a múlt évbéli, mikor is az ország tűzkára 34 millió korona volt, melyből biztosítás révén jóval kevesebb térült meg, tehát sok millió nemzeti vagyon ment tönkre.

A létesítendő tűzrendészeti törvénynek

Parthenogenesis a méheknél.

Irta: Dr. Resch Ignác.

Minden szerves élőlénynek megvan az a képessége, hogy magához hasonló egyedeket hozhat létre akkor, mikor teljes fejlődését elérte. A legalacsonyabb rendű növényeknél és állatoknál, melyek egész életükben egyetlen egy sejtből állanak, a szaporodás akként történik, hogy a sejt kettéoszlik, s mindegyik fél addig növekszik, míg az eredeti anyasejtnek az alakját és nagyságát eléri, ekkor mindegyik leánysejt szintén képes oszlani és új sejteket létrehozni. Mivel ezen osztási folyamat egy-két óra alatt is mehet végbe, ezért ezen alacsonyrendű lények hihetetlen nagy számra felszaporodhatnak. Innen érthető, hogy a baktériumok, melyek szintén egysejtű növények, óriási mennyiségre felszaporodnak, ha kedvező körülmények közé jutnak. A véglények, melyek az állatvilág legkisebb egysejtű képviselői, szintén oly nagy mértékben szaporodhatnak el, hogy az álló vizek felületén egész pépet képezhetnek.

Ezen lényeknél még nem találunk nemi különbséget. Itt az egyetlen egy sejt, melyből a növény vagy állat áll, végzi az összes életműködéseket és így a szaporítást is.

A magasabbrendű növényeknél és állatoknál, melyek sok sejtből állanak, a sejtek differenciálódnak, elkülönülnek egyes szervekké, melyeknek mindegyike más-más munkát végez. A szaporítást is külön szervek végzik. A szaporító vagy ivarszervek olyan sejteket — petéket vagy tojásokat — hoznak létre a kifejlődött egyéneknél, melyekből új egyének, ivadékok fejlődhetnek. A legtöbb esetben azonban a pete csak úgy indul fejlődésnek, ha előbb himszálcával, himsejttel egyesült, azaz megtermékenyült. Azon szerveket, melyek a megtermékenyítő sejteket termelik, him ivarszervek-

nek nevezzük, míg azon szervek, melyek a petéket produkálják, a női ivarszervek. A legtöbb virágos növénynél mind a két szerv egy egyeden fejlődik. Ezek tehát többnyire hermaphroditák.

Az állatok legfőbbjénél azonban a két szerv mindegyike a faj kétféle egyedein fejlődik. Némelyik egyeden találjuk a himivari szerveket — ezek a hímek — és némelyik a női ivari szerveket — ezek a nőstények.

Hermaphroditismus, mely abban áll, hogy egy egyénnel mind a két szerv fejlődik ki, csakis az alsóbb rendűeknél fordul elő tökéletesen kifejlődve, pl. a galandféregnél, míg a magasabb rendűeknél legfőképpen mint abnormitás található.

Az előtt azt hitték, hogy a női ivari sejtek, a peték csakis akkor indulhatnak fejlődésnek, ha ondószálcákkal meg lettek termékenyítve. Ezt oly szabálynak tekintették, mely alól nincs és nem is lehet kivétel. Dzierzon már 1842-ben tudta, hogy éppen a méheknél található kivétel ezen szabály alól, mert ő gyakorlati megfigyelései alapján azt következtette, hogy a királyné meg nem termékenyített petéket is rak, melyekből herék fejlődhetnek. Ő ugyanis azt tapasztalta, hogy olyan királyné, melyek nem párosodtak és így nem lettek megtermékenyülve, mégis raknak petéket, melyekből herék fejlődnek. Azt is tudta, hogy az elaggott anyák csakis herepetéket rakhatnak, amiből aztán az ő gyakorlati éles eszével arra következtetett, hogy az ilyen anyáknál a termékenyítő anyag, az ondószálcák elpusztultak és ezért csakis meg nem termékenyített petéket rakhatnak.

Ezen megfigyeléseit és a rájuk épített következtetéseit 1845-ben a Bienenzeitungban nyilvánosságra hozta, majd pedig 1848-ban „Theorie und Praxis“ című művében behatóan ismertette elméletét a meg nem termékenyített peték fejlődéséről.

Magával szembe találta az akkori egész méhészközönséget. A méhészeti írók nagy vehemenciával támadták meg Dzierzont, aki a Bienenzeitungban védte ugyan magát, de ellenfeleit nem tudta meggyőzni. Ezek ellenkezőleg annyi gunnyal támadták meg, hogy saját vallomása szerint az előlotti elkeseredés az egészséget nagy mértékben aláasta. Báró Berlepsch, aki akkor Dzierzon után Németország legnagyobb méhésze volt, szintén az ellentáborhoz tartozott eleinte, de midőn az olasz és német méhfajok keresztezéseinek megfigyelésekor olyan jelenségeket tapasztalt, amelyek Dzierzon elméletét látszottak igazolni, ő is megadta magát és Dzierzon véleményéhez csatlakozott, sőt még Dr. Sieboldnak, a müncheni egyetem nagy-növű állattani tanárának figyelmét is felhívta a vitára.

Siebold tudta, hogy a mikroszkoppal legjobban lehet a tényállást kideríteni. Ezért 1845. augusztus havában Berlepsch báró méhésében 4 napon át több nőnemű petét és herepetét vizsgált meg több tanu jelenlétében mikroszkóp alatt és ugytalálta, hogy a herepetékben nincsen ondószálcá, míg a nőnemű petékben melyekből a dolgozó vagy anyák fejlődnek, ott találta a megtermékenyítő ondószálcát. Így tehát Dzierzon elmélete a meg nem termékenyített méhpetéknek herékké való fejlődéséről tudományosan is be lett bizonyítva. Siebold az újjonnan fölfedezett jelenségnek a parthenogenesis (szűznemzés) nevet adta. Nem sokára meggyőződtek arról, hogy ezen jelenség előfordul némelyik pillafajnál is, így pl. a selyemlepkénél.

Siebold vizsgálatait megerősítették dr. Leuckart egyetemi tanár vizsgálatai is 1858-ban. Lassankint az egész méhészközönség elfogadta a parthenogenesis elméletét. Csak legujabban, néhány év előtt akarta egy méhésztanító ezt az igazságot megdönteni; állítólag mikroszkópi prae-

az említettekén kívül továbbá még nagy súlyt kell fektetnie a tűzoltói szakoktatásra. Azon törekvésnek kell dominálnia, hogy minél több legyen a képzett tűzoltó. Mert hisz azt ma már, hála Isten, magyarázni nem kell, hogy a tűzoltás olyan mesterség, melyet tanulni kell. Használjunk fel minden módot arra, hogy a képzett tűzoltók számát szaporítsuk. A honvédelmi miniszter a csendőrség tanfolyamain ujabban szintén kötelezővé tette ezen tárgyat. A közös hadsereg és a m. kir. honvédséget is betanítják egyes helyőrségekben. A legénységgel, ha minden héten egy órát gyakorolnak, a céljt teljesen el lehet érni anélkül, hogy a katonai kiképzés szenvedjen. Az eredmény az lenne, hogy nagyobb tűzvétszeknél a katonaság szakszerűen és eredményesen közreműködne — és mi meg nem vetendő: minden kiszolgált katona mint tanult tűzoltó térne vissza községébe.

Ha a felsorolt indítványokon kívül sikerülne a közönségnek a tűzoltó-intézmény iránt érzett közönyét valami módon meleg érdeklődéssé változtatni, úgy azt hiszem, a tűzrendészet főkérdései megoldást találnának. Legfőképpen pedig szükséges, hogy a társadalomban a Tűzoltó-egylet méltánylásra találjon, s nemcsak őszinte rokonszenvvel kísérje próbálkozásait, de a város értelmisége vegye ki tényleges részét abból a nemes munkából, mely az egyletnek feladata.

BELFÖLD.

Százezer korona gazdasági czélokra.

Az erdélyrézi gazdasági akció keretében egy nagy lépéssel jut előre Serényi munkája, amennyiben ez évben Erdély 10 vármegyéjének 185 községében kerül mivelés alá az állattenyésztés alapja,

paratumainak vizsgálata győzte volna meg a méhek parthenogenesisének nemlétéről. Be is küldte készítményeit Weissmann freiburgi egyetemi tanárnak, aki beható vizsgálat után kimondta, hogy a tanító téved és megint csak Dzierzonnak adott igazat.

A parthenogenesis, mely nemcsak a méhekénél, hanem más állatoknál, sőt még virágos növényeknél is előfordul, lehet periodikus (időszakos) vagy fakultatív (tetszőleges).

Az első esetben, a periodikus parthenogenesisnél bizonyos szabályszerűséggel váltakoznak, a parthenogenetikus, tehát meg nem termékenyített petékből fejlődő, generációk olyanokkal, melyek megtermékenyített petékből fejlődnek. Tipikus példa erre a szőlőtetű (phyloxera vastatrix), melynek téli petéjéből olyan szűz nőtények fejlődnek, melyek megtermékenyülés nélkül hoznak létre új nőtényeket, melyek újból szűznemzés után szaporítanak egész nyáron több generáción át nőtényeket. Csak ősszel fejlődnek szintén parthenogenetikus uton hímek és nőtények. Ezen utolsó nőtények petéi megtermékenyülnek és mint téli tojások telnek át.

Itten tehát a hőmérséklet változása szünteti meg a parthenogenetikus fejlődést ősszel és indítja meg újra tavasszal.

Hogy ez így van, azt Reaumur kísérletekkel igazolta levéltetveken, melyeknél szintén észlelhető a periodikus parthenogenesis. Ha ezen állatokat meleg növényházban tartotta állandóan, akkor azt tapasztalta, hogy ezen kedvező körülmények között éveken át mindig parthenogenetikus generációk fejlődtek.

Ilyen periodikus parthenogenesis előfordul a levél tetveken kívül még több alsóbbrendű ránkál és a férgek közül a kerekcs férgekknél.

A fakultatív parthenogenesisist egy és ugyanazon nőtény végzi. Amikor ez ivarérett lesz, a hím megtermékenyíti és nagyszámu ondószálcát lövel ondótartójába. A nőtény ivarszervének sajátságos bonczati szerkezete azután majd hozzájuttat a petéhez ondószálcát, miáltal az meg-

a kis legelő. E munkatervvel nemcsak hogy teljes erkölcsi támogatást, vezetést és irányítást adott Serényi az erdélyrézi miniszteri kirendeltsége és annak szakemberei után, de tekintettel az erdélyrézi községek szegénységére, legelőik kultúrájára 115,612 K. segélyt engedélyezett. Tudja azt Serényi, hogy ez alapvető munka a pénzében gyümölcsözők, de mint földmívelési miniszter tudja jól, hogy egyszer vetnie kell annak, aki aratni akar. Arat majd a jövő nemzedék. A segély községek szerint így oszlik meg: 13 Marostorda, 55 Háromszék, 37 Udvarhely, 8 Brassó, 29 Csik, 11 Kolozs, 10 Szilágy, 13 Kiskükölli, 5 Alsófehér, 4 Tordaaranyos; összesen 185.

A jövő munkája. Egy egész sereg törvényjavaslat várja a béke létrejöttét, hogy a képviselőház elé kerülhessen. Mint értesülünk, a munkaképes képviselőház a következő javaslatokat fogja gyors egymásutánban letárgyalni:

Az állami tisztviselők családi pótlékáról intézkedő törvényjavaslat.

Az állami tisztviselők nyugdíjának reformja. Az egyenes adóreformnak egy életbeléptetési törvényjavaslata.

Munkásszanatoriumok és egyéb jóléti intézmények költségeinek nyereségykötvény útján való fedezése.

A kecskeméti földrengés folytán nyújtandó állami segélyről szóló törvényjavaslat.

Az utadói reformja.

A munkásbiztosító törvény novelláris reformja. A tengerhajózási társulatokkal kötendő végleges szerződések törvénybeiktatása.

Fontos folyamhajózási javaslatok.

A dalmátvasutak kiépítéséről intézkedő törvényjavaslat.

A budapesti pályaudvarok problémájának megoldása.

Az ipari alkalmazottak jogviszonyainak rendezése.

A kopár területek befásítását erőteljesen előmozdító törvényhozási intézkedés.

Új öntözési és halászati törvény.

A vármegyei tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat.

A vármegyei pótladók módosítása.

A budapesti államrendőrség hatáskörének több szomszédközsegre való kiterjesztése.

Egészségügyi közbiztonsági járványok ellen védekező fürdőügyi, szegényügyi törvényjavaslatok.

termékenyül, maj pedig meg engedi meg az egyesülést, miáltal a pete a megtermékenyüléstől elesik.

Ilyen fakultatív parthenogenesis található a méhekénél, hangyáknál és darazsaknál.

A meg nem termékenyített petékből az egyik fajnál nőtények, a másiknál hímek fejlődnek és ezen szempontot véve alapul a parthenogenesis lehet megint háromféle: 1. Thelytokia, mely a parthenogenesis azon módja, midőn a meg nem termékenyített petékből csakis nőtények fejlődnek; 2. Arrhenotokia, melynél a meg nem termékenyített petékből hímek fejlődnek ki; 3. az az eset, mikor a meg nem termékenyített petéből hím is, nőtény is fejlődhetik, mint pl. ősszel a phyloxeránál történik.

A mézelő méh a második csoportba tartozik, mivel itt az anyának megtermékenyített petéiből nőtények fejlődnek, míg épen azon petékből, melyekben nincsen semmi sem a herék, hímek anyagából, a meg nem termékenyített petékből épen hímek lesznek. Az anya ezen kétféle petéket tetszése szerint rakhatja, tehát tetszése szerint hozhat létre nőtényeket és pedig kifejlődöttéket új királynők alakjában és korcsivarszervekkel ellátottakat dolgozók alakjában vagy pedig hímeket herék alakjában. E tekintetben a méhek fölötté állanak az embernek, aki a gólyának nem parancsolhatja meg, hogy fiut vagy leányt hozzon.

A méhek társadalma különben abban is felülmúlja az embert, hogy a nőtényeket, a dolgozókat, melyek a herék számát nagyon felülmúlják, nekik megfelelő édes munkával tudja ellátni, mely elfelejteti velök az anyatlanság bánatát. A nőkérdés tehát itt szép megoldást nyert.

Mi készteti az anyát arra, hogy majd dolgozó petéket, majd pedig herepetéket rakjon, annak oka még nincs teljesen kiderítve. Annyit azonban tudunk tapasztalásból, hogy heréket csakis akkor szaporít az anya, ha azokra szükség van.

A katolikus autonómiaáról szóló törvényjavaslat.

A tanítók, a kiseddóvónók és gazdasági szaktanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat. A lelkeszi kongrua rendezéséről készült javaslat.

A polgári perrendtartás életbeléptetési javaslata.

Az Északamerikai Egyesült Államokkal a szerzői jog védelméről szóló megállapodás becikkelyezése.

Az ügyvédi rendtartás reformja.

A hadmentességi díj reformja progresszív alapon.

Az őszi hadgyakorlatokra behívott tartalékosok családjainak segélyezéséről szóló törvényjavaslat.

Ime, ezeket fogja nyújtani a nemzetnek a legkülönbözőbb néprétegek érdekeinek kielégítésére a munkaképességét visszanyert képviselőház.

Békés alapokon.

Székeljudvarhely, május 11.

A képviselőház szerdán elnapolta üléseit azaz a kifejezett szándékkal, hogy komolyan keresni fogja azt a pontot, melyen a béke alapjait lerakhatják, s tető alá is hozhatják.

Tehát az így beállt szünet alatt alkudozások folynak, megegyezést keres a miniszterelnök a Justh-párttal; az országban pedig a függetlenségi pártok és körök mondanak le arról az ábrándról, hogy most oly kérdések és ügyek lesznek alkutárgyává, a melyekről ezek a körök és pártok harmincz-negyven év óta álmodoznak. Arról szó sem lehet. Justh ismételve kimondta, hogy itt addig nem lesz semmi, a míg az ő általános, titkos, községenkinti programját a többség el nem fogadja. Már a tót agitátorok, az olasz népvézerek és a horvát koalíciók elfogadták. Vagy behódol ennek a cifra nemzeti társaságnak a többség és a Kossuth-párt és a minisztérium, vagy itt nem lesz béke, nem lesz rend, nem lesz országgyűlés, csak obstrukció.

Holott nem szabad elfelejteni, hogy a véderőreform szükségessége éppen olyan vitán kívül áll, mint a választói reformé. A sorrendben két okból illeti meg a véderőjavaslatokat az elsőség a választói reformmal szemben. Először azért, mert a békés megegyezések esetén a véderőjavaslat keresztülvitele egy pár hét alatt megtörténhetik, ellenben a választójogi törvény és az ezzel kapcsolatos reformok megalkotása sokkal hosszabb időt igényel. Másrészt pedig a választói törvény, ha a véderő reform előtt alkottatnék is meg, csak az országgyűlés lejártával, az új választás alkalmával lépne életbe.

Már pedig ez addig be nem következhetik, míg ez a parlament nem oldja meg másik feladatát, a véderő reformálását. A Justh-párt által lanszirozott hosszabb provizórium a végleges véderőreformnak a jövő parlamentre való bizását czélozza. Ehhez a kormány és többség azonban nem járulhatna hozzá a nélkül, hogy ne essék bele a hibába, a melylyel éppen az ellenzék akarná vádolni, hogy nemfelelt meg a nemzettel szemben vállalt kötelezettségének, mert nem hajtotta végre programját.

A végleges véderő éppen olyan programja a kormánynak, mint a választóreform. Mindenki a ki a békés megegyezésnek őszinte barátja, csak olyan álláspontot foglalhat el, a mely lehetővé teszi, hogy Lukács vállalt köteletségét nemcsak becsületesen, de maradék nélkül is váltsa be.

Most egy kis szünet van és most lehet Justhtal alkudni. Mennyit hajlandó belőle Justh alkuba bocsájtani s odacsapni közjogi követeléseit kriptájába? Ez az a mit tudni nem lehet. Ellenben lehet azt tudni, hogy ha ez a béke létrejön akkor Justh és pártja az ország munkáját, a törvényhozás rendjét és tisztességét, a kormányzás normális menetét hónapokig, sőt évekig tartóztatta fel és tette lehetetlené, miért? — Azért a differenciáért, a melyben esetleg most meg fognak alkudni.

KÖZIGAZGATÁS.

Vajjon hol a közérdek?

A következő sorokat vettük:

Tekintetes Szerkesztő ur! Bár általában sem kedvem, sem időm nincsen hírlapi polémiára, kivételképen mint a közérdeket szolgáló Udvarhelyi Híradó szerkesztőjét keresem fel alábbi soraimmal, hogy az említendő ügyben tájékoztassa a közönséget.

Udvarhelyvármegye közgyűlése az illetékes és hivatott vezetők javaslatára a Dr. Hinléder Ernő házastelkének az oklándi járási székház czéljaira 40000 K. árban való megvásárlását, továbbá 15000 K. költséggel ezen telekre megfelelő főszolgabírói hivatal felépítését határozta el. A belügyminiszter ur kegyes volt úgy a vételárat, mint az építési költségeket tárczája terhére elvállalni.

A Sz.-Udvarhely cz. lap két cikkben foglalkozott ezen kérdéssel. Minthogy a vásár és építés összes költségeit a belügyminiszteri tárcza viseli, a vármegye lakószáma pótdátó ebből kifolyólag ki nem vettetik és így a nép megterheléséről sem lehet beszélni, pedig ily célra más vármegyében pótdátót is vetettek ki. Azonban az állam pénzét sem szabad könnyelműen eldobálni s minthogy az első cikk megfontolatlan állítása szerint Oklándon sokkal nagyobb terjedelmű, megfelelő telket vásárolni és arra rendes terv szerint a a székházat főszolgabírói lakással, szolga tartással s korszerű hivatali helyiségekkel együtt a 40000 koronából megépíteni lehetett volna, térjünk erre a kérdésre rá.

Felkérem a cikkírókat, hogy akár Székelykeresztúron, akár Parajdon 40000 koronáért megfelelő telek beszerzésére és a főszolgabírói lakás és irodahelyiségeknek hasonló feltételekkel való megépítésére vállalkozni szíveskedjék, én a legnagyobb örömmel fogom ajánlatának elfogadását a törvényhatóságnak javasolni, pedig mindkét hely vasút mellett fekszik és az építési anyagok tetemes részét nem vasuton kell 23 kilométer távrolról oda szállítani s téglát is közel lehet kapni.

A járási székház kérdése úgy vetődött fel, hogy az eddigi, a birtokosságtól bérelt és adóhivatal céljaira épített főszolgabírói hivatal helyiségét a birtokosság felmondotta, mert az adóhivatal szerveztetett. Bérlet útján a főszolgabírói hivatal számára megfelelő helyiséget biztosítani nem sikerült.

Telekvásár iránt hozzám 3 ajánlat érkezett. Dr. Jakab Zoltán 24000 K.-ért ajánlotta fel a község végén levő telkét, melyen egy kőház és mellékhelyiségek vannak. Dr. Hinléder Ernő 50000 K.-ért ajánlotta fel a szóban forgó telket, melyen 5 szobából és 9 mellékhelyiségből álló, teljesen modern felszerelésű épület betonozott pinczékkel, 2 szobás faház, istálló, kocsiszin, fatartóból álló gazdasági épület, jégverem, szívó-nyomó rendszerű vas szerkezetű kut van. Özv. Kassay Samuné 37000 K.-ért ajánlotta fel telkét, melyen 4 szobából álló faház pinczével, konyhával és kamrával, két istállót és csúrt magában foglaló gazdasági épület, kocsiszin és gabonás van.

Dr. Jakab Zoltán ajánlatát visszavonta, állítása szerint azért, mert Oklándon végleg megtelepedett. Különböző is a telkén levő ház, mely több mint 30 év előtt épült, mint végleges főszolgabírói lakás vagy hivatal számításba nem jöhetett volna, telekért pedig 24000 K. igen sok lett volna.

Özv. Kassay Samuné 4 szobás faháza hivatalnak elégtelen, főszolgabírói lakásnak is legfeljebb szükségből és csak rövidebb időig lett volna elfogadható, tehát ez is csak mint telek jöhetett volna számításba.

Dr. Hinléder Ernő telkét és épületeit az államépítészeti hivatal a luxus berendezéseknek teljesen figyelmen kívül hagyásával 45595 K. 80 fillérre becsülte, a telek főút mellett a község közepén fekszik, 681 □ öl nagyságu, tehát a

hivatal is jól elfér rajta s nézetem szerint a 40000 K.-ával, amennyire az 50000 K.-ás ajánlatot lealkudtam, nincs is megfizetve s a tervbe vett építéssel aránylag olcsó, czélszerű és végleges elhelyezést nyújt.

Az első cikk „komoly, érett eszű, széles látókörű, tekintélyes” íróját érdekelttséggel, elfogultsággal nem vádolom, csak megfontolatlansággal, mert a dolognak nem járt utána s demagog módjára a pótdátót és a nép megterhelhetőségét emlegeti, mikor arról szó sem lehet.

Nyilvánosversenytárgyalás útján telekvásárlás nem szokott történni.

Ha igaz is, bizonyítható is, hogy sokkal olcsóbban lehetett volna Oklándon megfelelő más telket kapni, és arra építeni, úgy alkalmat adok a bizonyításra.

Az egész ügy különben a legnagyobb nyilvánosság előtt folyt le, az állandó választmány előkészítette, a közgyűlés letárgyalta, mind a kettő egyhangulag, pedig a Sz.-Udv. felelős szerkesztője is törvényhatósági bizottsági tag, a vármegye hivatalos lapjában a határozat közzé tétetett, senki ellene nem felebbezett. A vásárt a belügyminiszterium műszaki osztálya is felülbíráta.

A második cikk a közérdek szolgálatát emlegeti. Ugy látszik, véleménye szerint a közérdeket szolgálja, ha azzal vádol meg, hogy atyafiságotam annyira szeretem, miszerint a közérdeket is hajlandó vagyok azért feláldozni, azaz a sógorom testvérétől tuldrágán vétettem meg közcélra a telkét és házát. Ismétlem, hírlapi válaszadásra sem kedvem, sem időm, de vallo, hogy különösen a vezető tisztviselőnek becsületére féltékenyen kell vigyázni, s ily súlyos vádat egy tárgyilagos válaszzal el nem intézhetek.

A tisztességes sajtónak kötelessége nem az, hogy tárgyilagos válaszadásokat provokáljon, nem „calumniare audacter semper aliquid haeret”, hanem az, hogy a tényállásnak előzetesen utána járjon.

Üldözni senkit sem szoktam, s az előzetes felvilágosítást még senkinek sem tagadtam meg, de az sem feladatom, hogy más tévedését helyreigazítsam. Egy másik ominozus esetben sem én voltam oka annak, hogy az elégtételadás meg sem kíséreltetett. Ez az út most is nyitva áll.

Rólam irkálhatnak. Nem törődöm azzal sem, hogy, mint legutóbb is megtörtént, amikor utánjárassal sikerült a kövezetvámából a város által fenntartandó Kőkereszt-téri hid újja építését a kereskedelemügyi miniszteriummal elvállaltatni, a polgármester kapott ki, mert nem ő csinálta. A község engem úgy is ismer. Nekem is költséges és fáradságos a bírósághoz járkálni, sok időt is vesz igénybe, (mit jobban értékesíthetek), de ahányszor rékényszerítenek, mindig a bírósághoz fordulok.

Arról, hogy Szabady főszolgabíró a sógorom sógorasszonyának a sógora és Jakab Zoltán neki sógora, igazán nem tehetek, de köztudomásu, hogy Hinléder és Szabady urak nincsenek éppen a legjobb viszonyban.

És hol a közérdek?

Közérdek az, hogy a hivatalok úgy a tisztviselők, mint az ügyfelek érdekében tisztességes módon megfelelő helyen legyenek elhelyezve.

Közérdeke Oklánd községnek és vidékének, hogy a főszolgabírói székhely egy székház biztosításával Erdővidék egyesítése után is, ami előbb-utóbb megtörténik, oda legyen rögzítve.

Közérdek, hogy a főszolgabíró, ki életének javarészét Oklándon tölti (tehát egy kisebb községben), tisztességes lakást kapjon és ne legyen kénytelen amugy is szerény javadalmazásából 520 K. lakbérére ráfizetni.

A vármegye érdeke, hogy minden megterhelhetetés nélkül egy izléses főszolgabírói lakáshoz és hivatali helyiséghez jusson.

Üdvözli igaz hiva

Sebesi János.

HIREK.

Székelyudvarhely, május 12.

A székelyudvarhelyi faiskola ügye.

— Ne vigyék innen el a faiskolát. —

A vármegyei gazd. egyesület közgyűlésén az állami faiskola áthelyezése ellen megindult mozgalomhoz csatlakozott a napokban a méhészegyesület is s feliratban kérte a földmivelésügyi kormányt a faiskolának a vármegyében való további meghagyására. Ugyanekkor kérelem fordult a vármegye közigazgatási bizottságához a gyümölcs-termelés védelméért — indokolt kérvényében a közigazgatási bizottság közbelépését kérve. A közigazgatási bizottsághoz intézett feliratot módunkban áll egész terjedelmében ismertetni.

A gyümölcsfa tenyésztés körébe vágó teendők bár nem tartoznak közvetlen egyesületünk ügykörébe, mondja a kérvény szövege, mindazonáltal készséggel kell támogatására sietnünk a vármegye ezen nem kis jelentőséggel bíró gazdasági ágának, mely nemcsak a méhtenyésztés biztosítója, de a vármegye kisgazda közönségének az állattenyésztés után egyik legnagyobb jövedelmi forrása.

A vármegyében öröndetes fejlődésnek indult gyümölcsfatenyésztés amely megnyugvással töltötte el a vármegye közügyeiért, kulturális és közgazdasági haladásáért lelkesedők és munkálók seregét, ép oly visszahatást és általános levertséget okozott azon elterjedt hír, hogy a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur ónagyméltósága a székelyudvarhelyi állami faiskolát, melynek áldásos működése révén terjedt el és lendült fel a vármegye gyümölcstermelése — 1913. év tavaszán áthelyezi Dicsőszentmártonba.

A faiskola üzemének beszüntetése megmérhetetlen csapás a vármegye gyümölcsfatenyésztésére és feltétlen magával hozza a visszaesést, mert a faiskola áttelepítésével megszűnik a fejlesztés tápláló forrása, nem lévén ugyanis kilásunk ez idő szerint arra, hogy a községi faiskolák az évenkénti szükséges produktumot előállíthassák és biztosíthassák.

Első tekintetre nem is tűnik fel az áttelepítés kérdése a vármegye gyümölcstermelésére oly veszélyesnek, mert hiszen a székelyföldi gyümölcstermelés további fejlesztését biztosítani látszik a dicsőszentmártoni koncentrált faiskola, honnan a szükséges mennyiségű ojtvány a székely vármegyéknek kiosztatik, amde ha megfigyeljük az utóbbi évtizedekben tett intézkedésekben főleg azt, hogy a hazai faiskolákból a vármegyébe kedvezményesen áron behozott nagyszámu ojtványokból és telepítésekéből a 6—7 napot igénybe vevő szállítási időtartam alatt beállott nedvvesztés miatt mintegy 70% kipusztult, silányabb minőségű televény szegény talajunkban és hideg égaljunk alatt a további 20% szinylődik és csak 10%-ból lesz termőfa — s ez az állapot a faiskola távolsága, áthelyezése miatt nemcsak fokozódik, de állandósul is, azonnal tiszta képet nyerhetünk gyümölcstermelésünk jövőjét illetőleg.

Égaljunk és talajviszonyaink különbözősége is számtalan nehézséget dob felszínre a vármegyén kívül álló s mégis a vármegye érdekeit szolgáló hivatott koncentrált faiskola termelvényei iránt, mivel a szőlőégaljhoz szokott Dicsőszentmárton faiskolájában nevelt ojtványok igényességük miatt egyáltalán nem ültethetők vármegyénk havasali részeibe, vagy ha kiültetésre kényszerítetnek, mint az eddigi példák is elég világosan mutatják — elcsenevészsednek, fejlődésben megakadnak s végül megsemmisülnek.

A Székelyudvarhelyen fentartott faiskolának termelvényei a kiszedés után azonnal elültetést nyerhetnek, a szállítás miatt a nedvvesztés veszélyének nem lévén kitéve — eddig is sikerrel fogamzottak és növekedtek s ha a kipusztulás %-a egyes községekben nagyobb számmal mutatkozott, azt nem a jobban megmunkált és televényben állítólag gazdagabb talajnak silányabb

minőségű talajjal való felcserélése, mint ezt sokan tévesen gondolták — hanem a gondatlan elültetés okozta, mivel a székelyudvarhelyi faiskola talaja sem nem túl gondozott és túl táplált, hanem a vármegye talajviszonyaiban a hasonló fekvésű és összetételű talajjal egy ugyanaz. Állítjuk azonban, hogy e faiskolának évről évre 10,000-re menő kiosztása táplálta a vármegye gyümölcstermelését és tette azt azzá, ami jelenleg.

A vármegyében működő faiskolának eddigi oktató jellege is döntő súlytal nehezedik a gyümölcsfaternyósztatás intenzív fejlesztése mérlegébe; a faiskolának szakszerű beosztása, az ojtványok szép és helyes nevelése, csoportok elhelyezése sok egyszerű kisgazda embert is vonzott oda, hol nemcsak ismeret, de lelkesedést és ügyszeretetet is vitt magával. A faiskola megszüntetésével az oktató és szemléltető, lelkesítő eszköz, a gyermekkorát élő, de igen szép jövőt ígérő mezőgazdasági águnk ez éltető tényezője is megszűnik.

Gyümölcstermelésünk védelmét kéri az egyesület a közigazgatási bizottságtól. Kegyeskedjék a közigazgatási bizottság a földmívelésügyi m. kir. minisztert a székelyudvarhelyi állami faiskola további itt hagyására kérni — ha pedig az áttelepítés ügyében a végleges döntés megtörtént volna, odahatni, hogy ónagyméltósága — tekintettel a vármegye gyümölcstermelésének fontos érdekeire — a koncentrált faiskolán kívül Udvarhelyvármegyében bár egy 3—4 holdra terjedő gyümölcsfaiskolát újra beállítani kegyeskedjék. A választmány 1912. évi április 16-án tartott ülési határozata értelmében: Lányi Imre elnök, Gál Imre titkár.

Bizton reméljük, hogy a közigazgatási bizottság a jó ügy érdekében megteszi a lépéseket és ez sikerre is fog vezetni, azonban nem ártana, sőt igen üdvös volna, ha a vármegyei gazdakörök is, mint érdekképviselők a faiskola meghagyása érdekében megindult mozgalmat a miniszterhez intézett feliratukkal és kérvényükkel támogatnák.

Uj áll. iskolák, uj tanítói állások. A közoktatásügyi miniszter az 1912. évi szeptember hó 1-én *egyszázhatvan* községben — háromszázötven tanítói állással — uj állami népiskolákat állít fel; ugyancsak 1912. szept. 1-én a már meglévő állami népiskolákat 175 uj tanerő beállításával kifejleszt. Udvarhelyvármegyében valószínűleg Tibódon lesz szervezve egy uj iskola, az ékei és firtosváráljai községi iskolák — mint értesülünk — állami kezelésbe fognak átvétetni.

Dr. Puskás Béla kir. közjegyző Székelykeresztúrt, közjegyzői működését megkezdette.

A vakok hangversenye. Ma, vasárnap este 8 órakor tartják meg a vakok kolozsvári intézetének növendékei hangversenyüket a vármegyei ház diszttermében. Az estély erkölcsi sikerét biztosítja a közönség megnyilvánult meleg érdeklődése a sorstól oly végtelenül sujtott szegény gyermekek iránt. Az estély az intézet anyagi javítása, ingyenes ágyalapítványok létesítése mellett azt a célt is szolgálja, hogy a vakok ügyét minél szélesebb körben megismertessék. Az estély részletes műsorát már utóbbi lapszámunkban ismertettük, s így az már köztudomású és amelynek keretében a vak növendékek valóságos csoda dolgokat mutatnak be. Az érdekes estélyre jegyek ma délelőtt 10 óráig Székely Dénes könyvkereskedésében, este a pénztárnál válthatók.

Bucsuszó. Jóbarátaimat és ismerőseimet, akikről személyesen el nem bucsúzhattam, szívemből üdvözlöm és kérem, tartsanak meg emlékeztükben. *Szobotka* Rezső.

A Tanári Kör műsoros estélye, mely mint jeleztük, 18-ikán, szombaton lesz a Budapest-szálló termeiben, általános érdeklődést keltett. Az estély táncmulatsággal lesz összekötve és tisztajövedelmét a tanárok özvegyeit és árváit segítő országos egyesület javára fordítják. Jegyek a művészi nivóju estélyre Székely D. könyvkereskedésében válthatók.

A Gyermekek-nap. Szép, verőfényes májusi napon, vasárnap, tartották meg Székelyudvarhelyt a gyermeknapot. A város közönsége társadalmi különbség nélkül áldozott filléreivel a szép, humanus célra, úgy hogy e napon 349 kor. 57 fill. gyűlt be. Bizonyára nem nagy összeg ez, de a mi sok oldalról igénybe vett kicsiny társadalmunktól mindenestre elismerésre méltó áldozat. A róm. kath. templomban *Madarász* Veronika *Amberboy* Arankával, Dr. *Burnász* Imréné, Dr. *Vass* Lajosnéval, Özv. *Ferenczy* Györgyné, *Burnász* Erzsike *Szalay* Mariskával; a reform. templomban: *Gyertyánossy* nővérek és *Robonyi* nővérek, az unitárius templomban *Bölönyi* Vilmosné kéregettek. Az egyes utcásarkokon a következő hölgyek kéregettek: a Kossuth-utcában: *Mezey* Nellike *Koncz* Mariskával, *Lántzky* Lele és Buba, *Ferenczy* Margit *Ádám* Irénnel, *Miskolczy* Etus *Szabó* Ilikével; a Bethlen-utcában: *Báró Orbán* Aranka és Ella, *Gyertyánossy* nővérek *Robonyi* nővérekkel. A cigány-utcában: *Ferenczy* Istvánné, *Horváth* Józsefné és *Szabados* Annuska.

Az uszoda ügye. A Korcsolya-egylet tavaszi közgyűlést ma vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg a Casinó társalgójában. Amennyiben a tagok az alapszabályokban előirt számban nem jelennek meg, úgy a gyűlés a következő vasárnap lesz. Az egyesület ezen a gyűlésen határoz az uszoda létesítése felől, még pedig már most meg lehet állapítani, olyképen, hogy az még a nyár beállta előtt elkészül.

Szinügyi bizottsági ülés. Az erdélyi első szinikerület választmánya, mint jeleztük, folyó hó 12-ikén Marosvásárhelyen *Bernády* György polgármester elnökletével gyűlést tart, melyen a kerület további sorsa felett történik döntés. Némi, bár igen szomorú vigaszul szolgálhat e város közönségének, hogy a nem régiben eltávozott szintársulatnak nem csak itt nem ment jól a dolga, de bizony a kerület első városában, Marosvásárhelyen is, mint onnan vesszük a hirt, fölötte rossz sorsa van a szintársulatnak. Mint nekünk írják, amire még nem volt Marosvásárhelyen példa: a szintársulat néhány napig kénytelen az előadásait szüneteltetni. A zavarokkal küzdő igazgatóság nem győzi a Transsylvania terembért fizetni — üres házak mellett s a hűvös májusi estéken várni kellett az arénában való játsszással is. — A szintársulat tarthatatlan helyzetéről, az Orsz. Színészegyesület is tudomást szerzett, mert a társulat, illetve az igazgatóság a miniszteriumhoz rendkívüli szubvenzióért folyamodott. A holnap, hétfőn, tartandó szinikerületi bizottsági ülésen ezek a dolgok szóvá tételnek, s ott Székelyudvarhely város szinügyi bizottsága is képviselve lesz, s azon gróf *Festetics* orsz. színészeti felügyelő is résztvesz. Igen valószínű, hogy a választmány a kerület fenntartása mellett foglal állást, s változás csak a szintársulat irányában várható.

Madarak és fák napját ünneplik e hónapban vármegyeszerte az elemi iskolák. Ujabbán Oroszhegyből vesszük a hirt, hogy az oroszhegyi, székelyszentkirályi, fanciesali iskolás gyermekek tanítóik vezetésével folyó hó 11-én a fanciesali bukós erdőben hallgatják meg a madarak és fák védelmét célzó ünnepélyes tanítást.

Kirándulás a tenger mellé. A székelyudvarhelyi m. kir. áll. polg. leányiskola tanulmányi kirándulásának utiterve a következő: Indulás május 20-án, hétfőn, este 7 óra 48 perczkor. Kolozsvárra érkezés 21-én reggel 6 ó. 12 perczkor. Kiszállás és a város nevezetességeinek megtekintése. Indulás tovább d. u. 1 óra 13 p.-kor a gyorsvonattal. Érkezés Pestre ny. pályaudvar este 9 óra 55 p.-kor. 22-én és 23-án Budapest nevezetességeinek megtekintése. 22-én este színház, 23-án este 7 óra 40 p.-kor a gyorsvonattal indulás Fiuméba és megérkezés 24-én reggel 8 óra 50 p.-kor. 24-én és 25-én Fiume és környékének megtekintése: Abbázia, Crkvénicza, Tersatto stb. 25-én este indulás Fiuméből 10 óra 23 p.-kor, 26-án reggel 10 óra 17 p.-kor átszállás a Déli Vasútra, mely a Balaton mentén vezet végig úgy, hogy a vasuti kocsiból pompás kép tárul az utasok szeme elé. Budapestre érkezés 9 óra 6 p.-kor s rögtön

átszállás a ny. pályaudvarnál a predeáli nyorsra. Érkezés Székelyudvarhelyre 27-én d. u. 1 óra 55 perczkor.

Tanítógyűlés Etéden. Az udvarhelyi róm. kath. esperesi kerület sóvidéki tanítóköre folyó hó 8-án Etéden tartotta meg rendes tavaszi gyűlését a tagok nagy számban való résztvételével. Gyűlés előtt a helybeli plebános szentmisét és Veni Sanctét tartott a plebánia templomban. Mise után az iskolában *Bálint* Zoltán tanított szép sikerrel. *Tamás* István székelyszentkirályi plebános fióköri elnök a tanító hivatás szeretetéről, a tanítói munkásság vázolásáról beszélve nyitotta meg a tanácskozást. *Gál* József és *Hajdu* Géza székelyszentkirályi tanítók hegedű duettet adtak elő hatásosan. A tanítók fizetésrendezés kérdése, valamint több hasonló kebli ügy elintézése után *Bálint* Zoltán tanító látta vendégül a messze vidékről összesereglett tanítókat.

Áthelyezés. A magy. kir. földmívelésügyi miniszter *Háger* Gyula m. kir. segéderdőkormányzó a szolgálat érdekében Sepsiszentgyörgyről Székelyudvarhelyre helyezte át és erdőgondnoknak nevezte ki.

Magyarok a pápánál. A Zichy Gyula gróf pécsi püspök által vezetett magyar zarándokokat folyó hó 7-én fogadta X. Pius pápa, ki a zarándokokhoz kitüntető szíveséggel, meleg hangú beszédet intézett. A zarándoklatban Udvarhelyvármegyéből *Kádár* Mátvás véczkei plebános, *Kerekes* György véczkei és *Fancsali* Áron székelyszállási tanítók vettek részt.

A róm. kath. ált. tanító egyesület június hó 3-án, Székelyudvarhelyen, *Pál* István apát-kanonok elnökletével a róm. kath. főgimnázium diszttermében rendes közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Fél 10 órakor szentmise és Veni Sancte a plebánia-templomban. 2. Himnusz, énekli az egyesület énekkara. 3. Elnöki megnyitó. 4. Elnöki előterjesztések. 5. A múlt közgyűlés és választmányi gyűlések jegyzőkönyveinek felolvasása és hitelesítése. 6. Főjegyző jelentése a fiókkörök működéséről. 7. Bizottság kiküldése a pénztár megvizsgálására. 8. Könyvtárnok jelentése a könyvtár állapotáról. 9. A valláserkölcsei nevelés az oktatás egész vonalán és minden ágában, mint korunk szükséglete, Előadó *Gyurcsovecz* Károly. 10. A tanítói állás értékének emelésére mit tegyen a) az iskolafentartó, b) az állam, c) a társadalom. Összefüggésben Göröcsöni Dénesnek „A tanító tekintélye” című cikkével. Előadó *Bálint* Zoltán. 11. Követeljük a teljesen egységes tanítói fizetést. Előadó *Dobai* Ferencz. 12. Vitassuk meg a kath. iskolák új rendszabályait. Előadja *Bodosi* Antal. 13. A keresztény szeretet országos gyermekvédő művének támogatása. Előadó *Bálint* Károly. 14. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése. 15. Indítványok. 16. Tisztujtás. 17. Szózat.

Műkedvelői előadás. Műkedvelők társasága a Dalegylet közreműködésével június hó 2-ikán tartja meg előadását a Budapest-szálló színháztermében. A műkedvelők Éjjel az erdőn énekes vigjátékot adják elő.

Műtárgyak építése. A héjjasfalva—csikgyimesi állami közút 23—24 km. szakaszán levő 59. sz. 31—32 km. szakaszán levő 77. sz. és 66—67 km. szakaszán fekvő 157. sz. műtárgyak felszerkezeteinek kicserélése 861'00, 1130'00 illetve 3700 kor. vagyis összesen 5691'00 kor. összegig engedélyeztetvén, végleges jellegű vasbeton felszerkezetek és kapcsolatos munkák létesítésének biztosítására *Leichtner* Gyula, az államépítészeti hivatal főnöke, zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet. Akik ezen munkálatokat elnyerni óhajtják, ajánlataikat külön-külön öt pecséttel lezárt borítékban a székelyudvarhelyi m. kir. államépítészeti hivatalnál június hó 7-én délelőtt 11 óráig nyújtásuk be. A borítékban megjelölendő, hogy az abban foglalt ajánlat mely munkára vonatkozik. Az ajánlathoz a kért munkabér 5%-ának megfelelő bálnatpénz csatolandó, illetve a székelyudvarhelyi kir. adóhivatalnál letétbe helyezendő és a letéti vevény az ajánlathoz melléklendő lesz. Műszaki iratok a székelyudvarhelyi kir. államépítészeti hivatalnál hivatalos órák alatt megtekinthetők, ugyanott a tervvázlat műtárgyankint 20 koronával ajánlati minta pedig díjtalanul megszerezhető.

Halálozás. Egy derék jó ember, kartársainak méltán büszkesége hunyta le szeméit: *Váry Elek*, folsórákosi áll. el. iskola igazgató-tanítója, az erdővidéki Tanítóegyesület titkára, életének 28-ik, boldog házasságának első évében, f. hó 7-ikén megszűnt élni. A közbecsülésnek örvendő tevékeny fiatal embert vasárnap temették el Firtosmartonosban. Halálátneje *Nagy Mariška*, továbbá édesapja és testvérei *Váry Albert* kolozsvári valóstanárra és *Váry Dénes* gyászolják.

Özv. *Csiki Elekné* szül. *Paál Zsuzsánna* életének 47-ik évében f. hó 6-ikán hosszas szenvedés után elhunyt. Halálával gyermekeit és számos rokont borított gyászba.

Ferenczy István vendéglős, pénteken este Erzsébetvároson hirtelen elhunyt. A szorgalmas, életerős férfit a halál 44-ik évében döntötte le, melyből tizenháromat boldog házasságban töltött. Szorgalmával, becsülettel és kitartással végzett munkájával széles körben tiszteletet és számos jó barátot szerzett magának és most őszinte részvétellel állják körül koporsóját. A megboldogultat tegnap este szállították haza és ma délután 5 órakor helyezik örök nyugalomra a reformátusok sírkertjébe. Halálával nejét született *Szabados Katalint*, *István*, *Jenő*, *Böske* és *Lajoska* gyermekeit szülőt: id. *Ferenczy Ferenczet* nejevel *Nagy Annával*; továbbá testvéreit és számos rokont borított gyászba.

Borosjenői Rontsik Sándor volt szolgabíró, pénzügyi titkár munkás életének 66-ik évében f. hó 10-ikén pár napi szenvedés után elhunyt. A megboldogult derék tisztviselőt ma vasárnap délután 4 órakor kísérik ki a reform. temetőbe. Halálát neje szül. *Bicskei és Császári Komoróczy Ilona*, *Erey Olga* és *Árpád* nevelt gyermekei és kiterjedt rokonság siratja. Haláláról a m. kir. pénzügyigazgatóság külön gyászjelentésben emlékezik meg.

Bayler Kálmán kir. ítélőtáblai bíró, volt székelyudvarhelyi kir. törvényszéki elnök, f. hó 9-ikén Marosvásárhelyen hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogultat, kiből a hivatali éretny a kartársi szeretettel párosultak, tegnap, 11-ikén temették el. Baylert neje *Kováry Elzán* és négy gyermekén kívül nagy kiterjedésű rokonság gyászolja. A temetésén a székelyudvarhelyi kir. törvényszék Dr. *Haán Béla* elnök vezetésével küldöttségileg részt vett.

Városi közgyűlés. Székelyudvarhely város képviselőtestülete 14-ikén délután rendkívüli közgyűlést tart. Érdekes tárgyat képezi a közgyűlés tárgysorozatának azon miniszteri döntés, mely szerint Székelyudvarhely város tisztviselőkarát fizetés tekintetében a B. osztályba sorozta.

Résztétel az országos dalversenyen. A következő sorok közlésére kértünk fel. A Székelyudvarhelyi székely dalegylet ezúton is tudomására hozza az érdeklődő közönségnek, hogy f. évi június végén és július első napjaiban Budapesten az ország összes dalegyletei versenyt tartanak, mely a maga nagy arányaival bizonyára egyike lesz a legjelentősebb művészeti eseményeknek. Ezen az országos dalversenyen az egyes dalárdáknak nemcsak a működő tagjai, hanem a pártoló tagok és ezek családtagjai is résztvehetnek, sőt a vasúti viteldíjakban, a budapesti elszállásolásban és az egyes hangversenyek díjaiban is kedvezményekhez jutnak. Évüket azonban előre jelentkeznük kell, s ezt a bejelentést az egyes dalárdáknak legkésőbb folyó évi május 25-ikéig az országos dalszövetséghez meg kell tenniük. Erre való tekintettel fölkérjük a résztvenni akarókat, hogy e hó 22-ikéig dalegyletünk titkáránál, *Nagy Pál* vármegyei árvaszéki iktatónál jelentkezzenek, mert későbbi jelentkezés esetére a kedvezményekben nem részesülhetnek. *Elnökség.*

Uj ügyvéd. Dr. *Lukácsffy Elek* ügyvéd Árpád-utca 18. sz. alatt ügyvédi irodát nyitott.

Tanítók patronázs tevékenységének szervezése és irányítására vonatkozólag a m. kir. kultuszminiszter a napokban adta ki korszakalkotó rendeletét a gyermekvédelemre vonatkozólag. Ha a rendeletben lefektetett munkaterv a tanítóság tevékenysége folytán megoldást nyer, a gyermekvédelem ügye óriási lépésben haladt előre. A közérdekű rendelet rövid ismertetésére később visszatérünk.

Tornaverseny Kolozsvárt. Jeleztük már, hogy június 1-én és 2-án 3 tankerület tanulóifjúsága részére ugynevezett kerületi tornaverseny lesz Kolozsvárt. 1260 tanuló vesz részt e két napos versenyen, melynek oly változatos a programja, hogy testi erejükről és ügyességükről bőven lesz alkalmuk számot adni. A nagyvárad, nagyszebeni és kolozsvári tankerületekből részt vesznek a versenyen az aradi kath., a békéscsabai ref., a békési ág. ev., a belényesi gör. kath., a csikszederdai kath., a dési állami, az erzsébetvárosi állami, a fogarasi állami, a fehértemplomi állami, a kolozsvári kath., ref. és unitárius, a lugosi állami, a nagyvárad, premontrei, a nagyenyedi ref., a petrozsényi állami, a szepsiszentgyörgyi ref., a szászvárosi ref., a székelyudvarhelyi ref. és a szamosújvári állami főgimnáziumok 789 tanulóval; az aradi, a nagyvárad, a temesvári és a verseczi főreáliskolák 158 tanulóval; a kolozsvári és nagyvárad kereskedelmi iskolák 62 tanulóval, az aradi állami, a dévai állami és a nagyenyedi ref. tanítóképzők 148 tanulóval. — Kisérletükben 96 tanár lesz. Mindenesetre jelentős esemény már az is, hogy ily különböző vidékekről sereglenek össze a tanulók, a kiket a verseny alkalmával ugyan ide, de bőven lesz módjuk abban is, hogy a várost megismerjék. A verseny előkészítésén *Kuncz Elek* főigazgató vezetésével egy bizottság fáradozik, mely Kolozsvár város, az iskolák és a sport élet agilis tagjaiból van összeállítva. Az egész élén pedig egy nagybizottság áll. A versenyek lefolyása is meg van már állapítva. Június 1-én szombaton előmérkőzések lesznek, június 2-án vasárnap délelőtt mérkőzések és próba lesz. A döntő verseny vasárnap délután folyik le. Lesz síkverseny, stafétafutás, rudmászás, magasugrás, fűleslabda-verseny. Legszébb rész lesz a szabadgyakorlatozás. 1260 tanuló egyenletesen, ritmikusán, egyszerre fogja végezni a szabadgyakorlatokat.

A homoród járásköri tanítóegylet június 5-ikén Oklándon közgyűlést tart *Györfi István* elnökletével. A gyűlés tárgysorozata a következő: 1. Ima a templomban. 2. Előki megnyitó. 3. Tanít Bedő József. 4. „Az Udvarhelymegyei Tanítók Otthona”. Előadó: *Vajda Antal*. 5. Szavál *Debrecey Ilona*. 6. Felolvasás. Tartja *Kiss József*. 7. Jelentések. Pénztárvizsgálók: *Szabó Mózes*, *Nagy Gyula*. 8. Indítványok. 9. Tanításbírálatok. Bírálok: *Kelemen Lajos*, *Kriza Sándor*. 10. A jövő gyűlés tárgysorozata. 11. A gyűlés berekesztése.

x Amerikai arányu az a fejlődés, amelyet hazánk legelső fürdőjénél, Pöstyénél látunk. A vendégek száma minden öt évben megkétszereződik, amivel lépést tart azonban a fürdő berendezésének nagyszabású fejlesztése. Pöstyénben találjuk, nemcsak hazánk, hanem egész Európa legnagyobb és legtekélyesebben felszerelt fürdő- és szálló-palotáját a *Thermia Palace*-t, amelynek tanulmányozására úgy orvosok, mint fürdőszakértők messzi földről érkeznek Pöstyénbe. Az épület magában foglalja egy gyógykezelést, mint a kényelmet és szórakozást előmozdító minden modern újítást az elképzelhető legtekélyesebb mértékben.

Májusi fagy. Amint a meteorológiai intézet megjósolta, május tényleg fagygyal köszöntött be. Az ország több részében estek fagykarak, nálunk — szerencsére a fák virágai még nem bontottak annyira, hogy a fagy észrevehető károsodást okozott volna. A meteorológiai intézet továbbra azonban enyhe időt jósol, s így alig kell tartani, hogy a fagy gyümölcstermésünket korlátozná.

x Sok az ideggyenge ember manapság, de csak kevesen tudják, hogy hová kell fordulni gyógykezelés végett. Tudósok, tanárok bizonyítják, hogy az ideggyengeség legkiválóbb ellenszere, még pedig az egyenletes galván áram. Ajánlatos volna, hogy minden beteg a villamos gyógymóddal megismerkedjék. Most van rá alkalom, mert értesülésünk szerint mindenki kaphat egy 60 oldalt tartalmazó fényesen kiállított orvosi könyvet, a villamoság áldásos hatásáról, csak 10 fillért kell beküldeni portóért, a könyv különben teljesen díjtalan. Nők részére külön kötet. Érdeklődők forduljanak az Elektro Vitalizer rendelő intézethez Budapest, VI., Teréz-körút 7. I. em. 50.

Színelőadás és tánczvizgalom. A nagygalambfalvi ref. egyház zene és énekkara f. hó 5-ikén *Kádár Dénes* ref. lelkes vezetője mellett sikerült színelőadással egybekötött tánczvizgalmat rendezett. Színre került „A botcsinálta doktor”; a szereplők közül említésre méltó *Kányádi Zsuzsa*, *Gyerkó Zsuzsa*, *Kányádi Zsigmond*, *Somorai Jakab*, továbbá *Feleki Gábor*, *Kányádi Lajos*, *Kádár Ferencz*, *Fülöp János*, *Kövecsi Elek*, *Csiki Mártha* és *Bartos Mihály* szereplése. A fényes siker és 140 K. bevétel a fáradságot nem ismerő nagy népszerűségnek örvendő tiszteletes aszszonynak köszönhető. (y.)

A Szejke-fürdő jövője. Az a nagyarányú országos mozgalom, mely a Tanítók Fürdője Részvény-Társaság szervezése érdekében megindult, nem ért véget sőt most, a lejárt rövid terminusu alapítás értékes sikerei alapján a szervezkedés új alapítókkal és a feltétlen sikerben vetett teljes bizalommal a részvényjegyzések határidejének meghosszabbításával még nagyobb erővel indul és meg tovább a kijelölt cél felé. A *Szejke-fürdő* egy zónarendszerű országos jellegű társadalmi gyógyfürdőnek teljesen, modern kiépítése és berendezése érdekében szervezi a részvény-társaságot az alapítók testülete. A *Szejke-fürdő* a szervezkedett tanítók egy csoportjának bérlete alapján és a legszigorubb ellenőrzés mellett, már e héten áldozócsüörtökön, esetleg, ha az idő még mindig nem enged ridegségéből, a jövő vasárnap megnyílik.

Erdőégés. Kisgalambfalva község erdejében a múlt vasárnap egynehány 9—14 éves gyermek szivarozás és a rókalyukakban tett tüzelés által az erdőt meggyújtotta. Szerencsére a tüzet csakhamar észrevették, de meg szélcsend is volt, mert ellenkező esetben a község erdő nélkül maradt volna. Elszomorító jelenség, hogy a bűnös gyermekek nevetve vallották be tettüket. A kár 2000 koronára tehető.

Az iparfejlesztő bizottság új jegyzője. *Tompa László*, a vármegye iparfejlesztő bizottságának eddigi jegyzője legutóbb szolgabíróvá választatván, őt gróf *Haller János* főispán, eddigi munkássága eredményes voltának megleghangu elismerése mellett, a bizottság jegyzői tisztsége alul felmentette. Egyidejűleg előterjesztést tett a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy helyébe *Majthényi Miklós* dr. árvaszéki ülnök neveztesse ki, a ki a bizottságnak évekkal ezelőtt már buzgó és érdemes jegyzője volt.

A nagyszebeni gyalogsági hadapródiskolába az I-ső évfolyamba az 1912—1913-iki tanév kezdetével (szeptember hó közepe táján) körülbelül 25 oly testileg alkalmas ifjú vétetik fel, aki f. év szeptember 1-jével 14-ik életkorát már elérte, de a 17-iket még át nem lépte, hajlammal bír a katonai pályára és valamely közép vagy polgári iskola négy alsó osztályát legalább elégséges eredménnyel végezte. Fizetési hely iránti felvételi kérvények már az 1911—1912-iki évi iskolai végbizonyítvánnyal is ellátva, legkésőbb f. év július hó 8-án az iskolaparancsnokságnál nyújtandók be. Ha a jelölt esetleg pótvizsgára utasított, akkor a kérvényhez egy ideiglenes bizonyítvány melléklendő. Magyar állami alapítványi díjmentes helyre pályázóknak folyamodványa a magy. kir. honvédelmi miniszteriumhoz terjesztendő be.

x Uj Idők. Változatos és gazdag tartalommal jelent meg a magyar családok kedvelt hetilapjának, az *Uj Időknek* e heti száma. A lap élén *Krudy Gyula* művészi szépségeiben gazdag új regényének, a „*Franczia kastély*”-nak érdekes folytatását találjuk. *Kanizsay Ferencz* kedves és ötletes elbeszélést írt „*A polgármester jó szíve*” címmel. *Farkas Pál* folytatja vidám új rovatát, a „*Kéjutazó naplóját*”. *Zöldi Márton* pedig a színházi kellékesekről ír mulatságos történetet. Az „*Idegen írók*” rovatában *Henri Duvernoisnak* „*A detektív*” című szatirikus elbeszélését találjuk. *Kárpáti Aurél* cizette *Seress László* új *Napoleon*-könyvéről, *Osváth Eszter* versei, krónika, apróbb cikkek stb. egészítik még ki a lap szövegrészét, míg a képek felollik az elmúlt hét legfontosabb eseményeit. Az *Uj Idők* előfizetési ára negyedévre 5 korona és minden új előfizető megkapja *Dumas* világhírű regényének „*Gróf Monte Cristo*”-nak az *Uj Időkben* eddig megjelent folytatását.

A kőkeresztteri hid. A kőkeresztteri hid újraépítésére az államépítészeti hivatal e héten tartotta meg a versenytárgyalást. A beérkezett ajánlatok közül a *Reich és Heves* kolozsvári mérnökök 8954 kor. 28 fill. ajánlata terjesztett fel a miniszterhez jóváhagyás végett.

Az udvarhelymegyei méhészegyesület folyó hó 14-én délután 3 órakor *Derzsi Samu* méhészetében választmányi ülést tart a kolozsvári országos méhészeti kongresszus és kiállítás, valamint a méhészetet fenyegető elemi csapások tárgyában. Az egylet elnöksége ezúton hívja meg a méhészegyleti tagokat, mivel külön meghívót a gyűlésre nem bocsát ki.

KÖZGAZDASÁG.

Az Udvarhelyvármegyei gazdasági egyesülettől.

Felhívás.

(196—1912.) Az Erd. szász Gazdasági Egyesület a nagymélt. m. kir. földmívelésügyi miniszter támogatásával május 16, 17 és 18. napján Brassóban nagy arányú állatkiállítást rendez, melynek megtekintésére a Gazdasági egyesület társas kiutazást rendez.

Az indulás Székelyudvarhelyről illetve a vármegye többi vasuti állomásáról 16-án a reggeli vonattal történik. A résztvevők ha legalább 10-en indulnak egy-egy állomásról fél vasuti harmadosztályú jeggyel utazhatnak, költségeik némi megtérítésére kilátásuk lehet ha május 15-ig alulírott titkárnál jelentkeznek.

A résztvevők lehetnek első sorban gazdasági egyesületi tagok, második sorban gazdaköri tagok. Székelyudvarhely, 1912. május 10.

Hlatky Miklós
titkár.

Hirdetmény.

(197—1912.) A vármegyei Gazdasági egyesület szüzgulyája f. hó 19-én vasárnap reggel 8 órakor hajtatik a székelyudvarhelyi baromvásártérrel a legelőre, miről az érdekeltek azzal értesítetnek, hogy a kibajtandó borjukat kötéssel el látva hajtásuk a vásártérre, felbélyegezhet és becslés eszközölhetése végett kössék ki a korlát-fához. Egy drb borju legeltetési díja nem tagok részére 10 K. 20 f. egyesületi tag részére 4 drbig 7 K. 20 fill. 4-en tul 10 K. 20 fill. Kihajtáskor a díj fele 5 K. 20 fill. illetve 3 K. 70 fill. fizetendő. Jelentkezhetni Hlatky Miklós titkárnál. Székelyudvarhelyt, 1912. május 10.

az elnökség.

Országos méhészeti kongresszus és kiállítás tartanak Magyarországon méhészei Kolozsváron a folyó évi aug. hó 18-ától — 24-ig bezárólag. A kongresszus és kiállítás fővédnöke gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter, elnöke Jósika Gábor. A nagy gyűlés és kiállításához való csatlakozásra, a rendezésre az Udvarhelyvármegyei Méhészegylet is fel van kérve, mely tárgyan a nevezett egyesület a napokban fog értekezletet tartani. Az egyesület mindent el fog követni, hogy ezen nagy szabású kiállításon és kongresszuson, minél tekintélyesebb számban képviseltesse magát.

Ovatosság a korpavásárlásnál. A magyaróvári m. kir. mezőgazdasági vegyikísérleti állomás számos ellenőrző vizsgálat alapján megállapította, hogy az ország különböző részein, igen nagy tömegben hozzák forgalomba a nagymennyiségű rizshéj és köleshéj-örlettel kevert buza-korpát. Mivel a mai magas korpáárak mellett ilyen módon a gazdaközönség igen érzékenyen károsodhatik, azért a vegyikísérleti állomás felhívja az érdekelteket, hogy ne mulasszák el korpaszállítványukat legalább tisztaságukra nézve megvizsgáltatni.

Feladás szerkesztő: BECSEK ALADÁR,
Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Szám: 4873—1912. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint Szász Sebe Domokosné felsősófalvi lakos végrehajtónak Kelemen Mihály felsősófalvi lakos végrehajtást szenvedő elleni 880 K. tőke követelés iránti végrehajtási ügyében az 1881. LX. t.-cz. 144. §-a alapján, 146. §-a értelmében az árverést elrendeli és a következő ingatlanok és pedig az alsó sófalvi 876 sz. tjkvben A + 1767 hrsz. alatt felvett szántó $\frac{1}{5}$ -öd része a C 1 alatti haszonélvezeti jog fenntartásával 4 K 40 fill., az 1769 hrsz. szántónak $\frac{1}{5}$ öd része a C. 1. alatti haszonélvezeti jog fenntartásával 22 K kikiáltási árban az 1912. évi június hó 17-ik napjának d. e. 9 órájkor Alsósófalva község házánál, a felsősófalvi 1068 sz. tjkvben a C. 5. alatti haszonélvezeti jog fenntartásával az A + 65, 66 hrsz. házassal beltelek $\frac{1}{5}$ -öd része 110 K, a 889 hrsz. kaszálónak $\frac{1}{5}$ -öd része 27 K 50 fillér, az 1033 hrsz. kaszálónak $\frac{1}{5}$ -öd része 33 K, a 2529 hrsz. szántónak $\frac{1}{5}$ -öd része 33 K, a 6704, 6075/1 hrsz. kaszálónak $\frac{1}{5}$ -öd része 22 K, a 6711, 6713/1 6737 hrsz. kaszálónak $\frac{1}{5}$ -öd része 38 K 50 fill. 7706, 7707/1 hrsz. szántónak $\frac{1}{5}$ -öd része 55 K, 7969 hrsz. szántónak $\frac{1}{5}$ -öd része 27 K 50 fill., 8061/1 hrsz. szántónak $\frac{1}{5}$ öd része 55 K, 3679 hrsz. szántónak $\frac{1}{5}$ -öd része 11 K, 6623 hrsz. szántónak $\frac{1}{5}$ -öd része 11 K, 8059, 8060 hrsz. kaszáló és szántónak $\frac{1}{5}$ -öd része 66 K, 7968/2 hrsz. szántónak $\frac{1}{5}$ öd része 13 K 20 fill., 8075/2/1 hrsz. kaszálónak $\frac{1}{5}$ -öd része 33 K, 6532, 6533 hrsz. szántónak $\frac{1}{5}$ -öd része 22 K, 8137 hrsz. kaszálónak $\frac{1}{5}$ -öd része 33 K, 8061/2 hrsz. szántónak $\frac{1}{5}$ -öd része 9 K 90 fillér, 8055 hrsz. szántónak $\frac{1}{5}$ -öd része 16 K 50 fillér kikiáltási árban, az utóbbi 2 ingatlan még a C. 4. haszonélvezeti jog fenntartásával, Felsősófalva község házánál 1912. évi június hó 17-ik napján d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni. Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni. A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhely, 1912. április 29-én.

Bella Kálmán s. k.,
kir. törvényszéki albiró.

Nyári menetrend.

Érvényes 1912. május hó 1-től.

V.-v. 8515	V.-v. 8511	Gy.-v. 501	Sz.-v. 509	V.-v. 8513		V.-v. 8514	Gy.-v. 502	Gy.-v. 508	V.-v. 8512	V.-v. 8516
748	454			230	ind. Székelyudvarhely érk. \	155			725	1012
803	509			245	Bikafalva	139			709	956
815	521			257	Bögöz	126			656	943
829	535			311	Nagygalambfalva	111			641	918
848	553			329	Bethfalva	1241			611	907
858	602			337	Székelykeresztur	1233			603	859
916	619			355	Ujzékely	1211			542	838
930	633			409	érk. Héjjasfalva ind.	1157			528	824
		148	636	927	Brassó		225	753		
932	634	452	1101	413	ind. Héjjasfava érk.	1154	1130	403	526	730
1000	702	507	1126	442	ind. Segesvár ind.	1124	1117	347	455	730
		609	1237		érk. Kiskapus ind.		1013	214		
		840	100		ind. Nagyszeben érk.		1155	355		
		614	1257		érk. Kiskapus ind.		1009	157		
		802	410		ind. Kocsárd ind.		817	704		
		1008	602		ind. Marosvásárhely érk.		1022	35		
		808	307				814	652		
		1031	612				626	458		
		152	1057				235	254		
		730	640		Verk. Budapest ind		935	820		

Kőbányai sör!!

A legjobb hírnevű DRÉXER-féle
'Korona' és 'Dupla márciusi sör'

Első Magyar Részvény Sörfőzde
'Udvari' és 'Goliát Maláta sör'

kizárólagos főraktár Udvarhelymegyében

Rösler és Gábor cégnél

Székelyudvarhelyt és Székelykeresztur.

Vidéki és helybeli megrendelések hordók
és naponta frissen töltött palaczkokban
pontosan lesznek eszközölve.

Kallotta-e már?

Egész világ beszél róla,
— hogy az eredeti —

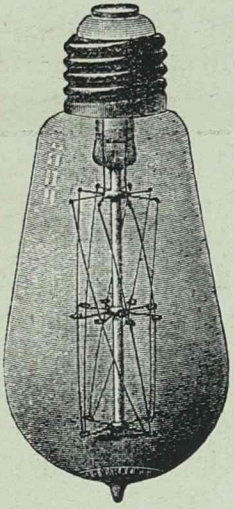
Pfaff varrógépek

utólérhetetlen minőségű, könnyű, zajtalan varrása és harisnya-foltozásra egyformán alkalmasak. Egyedárusítás és főraktár.

Egyben felhívom a n. é. közönség b. figyelmét jól berendezett
vas-, szerszám- és konyhafelszerelési
üzletemre, melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napi
árban számítom. — Szíves pártfogást kér mély tisztelettel

ENGLER JÓZSEF

Csak háromszor kikötött
száru Kolloid
Wolfram lámpa

ad tiszta fehér fényt,
ég sokáig és fogyaszt
keves áramot.

Kizárólagosan

kapható

25, 32, 40, 50, 60 és
100 gyertyafényben

Márk Testvéreknel Székely-
udvarhelyt

Tartós,
izléses
és olcsó
butor

Székely és Réti

butorgyárában
Marosvásárhely Széchenyi-tér 47.
szerezhető be.
Telefon 214.

Szolid munka és jutányos árak, az okai annak,
hogy vevőink köre napról-napra növekszik.

Teljes menyasszonyi kelengyék.

Gyönyörű ebédlő, háló, szalon és uriszoba beren-
dezések rendkívül jutányos árban.

Angol bőrbutorok.

Hitelképes egyéneknek részletfizetésre is

Vidéken személyesen mutatjuk be
gazdag mintagyűjteményünket.

CELL FRIGYES ÉS FIAI

bortermelők, bornagykereskedők

MEDGYES.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi

erdélyi

hegyi borokban

hordókban és palaczkokban.

Kitünő saját termésű vörös borok.

Ha „FORHIN”-nal
permetez :

Gyártjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett
Rézkénport és Bordói port is.

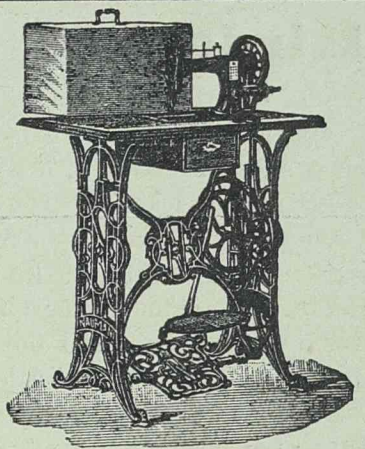
Első varrógépraktár!

Dus választéku s a legkiválóbb készítményű

korcsolyák, revolverek,
vadászfegyverek, rodlik

elsőgyártmányu szakmába vágó jól berendezett vas-
kereskedésünkben jutányos árak mellett beszerezhetők.

RÖSLER és GÁBOR vaskereskedése
Székelyudvarhelyt. Fióküzlet: Székelykeresztur.

Első férfidivat áruház

Szenkovits János Utóda

Legújabb választék speciális
készítményű fehérneműk, első
rangú gyárosok kalap, nyak-
kendő sportcikk, utibőrindók
és takarók remekei. Sport és
divatcikk, kötött áruk, pénz-
divat szakmába vágó cikkek.
Dívatós szabású férfiruhák
mérték után, kész felöltők
teveszőrből, gummi esőköpe-
nyekkel legújanyosabb árban.

Első férfidivat áruház
Szenkovits János Utóda

Székelyudvarhelyt.

Egy teljesen új brieska kocsí (két
lovass) eladó Gyarmathy Ákosnál.

Cs. és kir. udvari szállítók

Legolcsóbb

BUTOR bevásárlási
forrás!

Erdély legnagyobb butorgyára
Mestitz Mihály és Fiai

Marosvásárhely,
Széchenyi-tér 41. sz.

Kolozsvárt,
Unió utca 7. sz.

Csakis kitünő árukat hoz forga-
lomba s azokért a legmesszebb-
menő jótállást vállalja.
Hitelképes egyéneknek árfeleme-
lés nélkül részletre.

Menyasszonyi kelengyék nagy választékban

Fűrészgyárunkban minden-
nemű épületfa, deszka, léc,
zsírdely és elsőrendű tölgy-
faparkett olcsón kapható.

Vidéken meghívásra be-
mutatjuk gazdag
mintagyűjteményünket.

Eladó háztelkek.

A Fürdő-utcában, Tábor-utcában a Solymosi
és Bálint-utczák folytatásában háztelkek rész-
letfizetésre ölenként 3-8 koronáig eladók.
Értekezhetni: Simó Mátyásnál Bethlen-u. 31. sz

Férfi és gyermek-
kalapok, sportcik-
kek, utazó táskák,
bőröndök raktára

Női és leánykalapok a legújabb francia model szerint

Nézd kedvesem

mily szép és jó áruk kaphatók

BARCSAY KÁROLY férfi- és női
divatüzletében
Székelyudvarhelyt; állandó újdonság hazai, angol és
francia női és férfi ruhaszövetekben, fekete, színes
ruha és blous selymekben, selyem, batiszt és gloth
paplanok, ágygarnitúrák, függönyök. Férfiingek, alsó
nadrágok, gallérok, nyakkendők, zsebkendők stb.

Disztemetkezési intézetemet szükség esetén elismert szolid,
olcsó árak mellett kérem figye-
lembe venni. Ércz, tölgyfa, fenyő és bevont koporsók raktára.
Sirkoszoru, szemfedél nagyválasztékban.

1000 vég Ó-budai különlegességu vászon, 1 vég 23 mtr.
20 korona helyett 13 korona. Paplan és alsólepedő vászon
egy szélybe 1 koroná 50 fillértől métere.

Ha „FORHIN”-nal
permetez :

Gyártjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett
Rézkénport és Bordói port is.

I-SZÖT
kevesebb
a gond,
II-SZÖT
kevesebb
a munka,
III-SZÖT
kevesebb
a munkavér!

mert a FORHIN a sokszorta megjavított
bordói keverék
kész állapotban. Nagyon erősen tapad
a nedves levélre is! Bármily harmatnál per-
metezhet vele. Semmi üledéke nincs! Szám-
talan elismerő nyilatkozat!

Kérjen ingyen és bérmentve leírást a
„FORHIN”-gyártól, Budapest,
VI., Váci-utca 93.

Hirdetmény.

Néhai Gyertyánffy Gábor volt székelyudvarhelyi lakos hagyatéka ügyében közhirre teszem, hogy Székelyudvarhelyen a kir. Törvényszék, mint telekkönyvi hatóság árverező szobájában **1912. május 22-én d. e. 8 órakor** megtartandó, végrehajtási árverés joghatályával bíró önkéntes árverésen el fognak adatni a hagyatékhoz tartozó következő ingatlanok:

Székelyudvarhelyen Árpád-u. 17. házszám alatt lévő emeletes faház udvarral; a Báthory-u. 6. házszám alatt, s az ugyanottan 8. házszám a. lévő kőházak; a székelyudvarhelyi határon a „nagylok” aludlóben (Kossuth-u. vámház mellett) lévő 804 □ öl térfogattal bíró kert; a „paprakotya” aludlóben lévő 1 hold 326 □ öl térfogattal bíró kaszáló; és végül a „budváreleje” aludlóben lévő 253 □ öl térfogattal bíró rét.

Az árverés befejezte után pedig a jelenlévő örökösökhöz ajánlatok tehetők Székelyudvarhelyt Batthyány-tér (Alsó-Piacz-tér) 11. házszám a. lévő emeletes kőházra, a melyhez udvar és kert is tartozik.

Az árverési feltételek irodámban megtekinthetők, s ugyanottan a szükséges adatokkal és felvilágosításokkal is rendelkezésre állok az érdeklődőknek. Székelyudvarhely, 1912. évi május 1-én.

Dr. Kovács Jenő, ügyvéd,
mint néhai Gyertyánffy Gábor végrendeletének végrehajtója.

130 saját fiókraktár
a bel- és külföldön

Elsőrangú elegáns és jutányos a Turul-Cipő

Turul cipőgyár részvénytársaság Temesvár
A monarchia legnagyobb cipőgyára.
Fiókraktár: Székelyudvarhelyt
Kossuth Lajos-utca.

Arjegyzék ingyen és bérmentve
Heti gyártás 18000 pár

Kiadó szoba.

Bethlen-utca 77. szám alatt
1 butorozott utcai szoba kiadó.

Szám: 1090—1912. szb.

Árlejtési hirdetmény.

A székelykeresztur-kissolymosi vicinális közut 7—12. km. szakaszán végzendő munkálatra nyilvános árlejtést hirdetek.

A munkálatok tárgya a 7—8. km. szakaszon lévő hid kijavitása és ugyanezen szakaszon egy 80 czm. nyilású betoncsöves áteresztő, továbbá a 9—10 km. szakaszon 2 drb. 60 czm. átmérőjű betoncsöves áteresztő építése, végül a 11—12 km. szakaszon lévő Kissolymos patak hid kijavitása.

Az árlejtést hivatali helyiségben f. évi május hó 20-ikán d. e. 11 órakor fogom megtartani.

Az árlejtésben résztvevők a válati összeg 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban az árverést vezető főszolgabíró kezéhez átadni kötelesek.

Az árlejtés szóbeli és nyilvános lesz, de szabad szabályszerű zárt ajánlatot is tenni.

A műszaki iratok a hivatalos órák alatt nálam megtekinthetők.

Székelykeresztur, 1912. máj. 4.

Pálffy Jenő dr.,
főszolgabíró.

Sirköveket,

lépcsőköveket, itatóvállukat
műmárványból és műkövek-
ből a legjutányosabb árban,
legszebb kivitelben felelősség mellett készíti
IMRE MÁRTON kőfaragó-
mester

Székelyudvarhely, Kossuth-utca 52. sz.

A mélyen t. közönség szíves megrendelését kéri

Sz. 3377—912. közig.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város képviselő testületi közgyűlése 61—912. sz. határozatával úgy intézkedett, hogy a törvényhatósági ut építésével lebontásra kerülő Bem-utcai házakat a régi vágóhídon felépítteti.

Felhívjuk ennél fogva a vállalkozókat, hogy ezen házaknak az elszállítására és felépítésére ajánlataikat legkésőbb folyó évi május hó 30-ig adják be a városi tanácshoz.

A tervek és költségvetés a városi mérnöki hivatalban megtekinthetők.

Bánatpénz 10%. Elkészen érkezett ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Székelyudvarhely város tanácsa.

Székelyudvarhely, 1912. május 10.

Gotthárd János, polgármester.

Ka elegánsan akar öltözködni és jutányosan vásárolni, úgy szerezze be szükségletét

HIRSCH RUDOLF

férfi- és női divatáruházában

Székelyudvarhelyt Kossuth-u. 25. sz. alatt

Nagyválaszték: mindennemű férfi, fiu, női és leányka kész ruhák és tavaszi női kabátok, női kösztűmök, pongyolák és különféle blouzokban. Mindennemű angol- és amerikai cipőkben. Állandó raktár mindenféle női és férfi divatezikekben.

Alkalmi és nászajándékok!

Porcellán, üveg, kőedény és lámpák

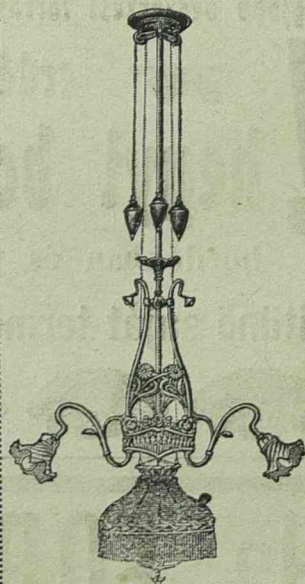
gyári raktára nagyban és kicsinyben.

Mindennemű üvegáru, metszett, csiszolt, préselt és fuvott kivitelben Porcellán árukban: étkező készletek, teás, fehér- és fekete-kávés, hideg főlvágott, halas- és mosdóservisek és minden e szakba vágó cikkek. Üvegezés, képeretezés, tükrök legolcsóbb beszerzési forrá sa

DRAGOMÁN-czégnél

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 1. szám.

Villamos égők (izzótestek) jelenbeni árai: mindennemű fémzálas Wolfram-lámpák 25, 32, 40 és 50 darabonként 2 korona 50 fillér. Szénszálas égők 5, 10, 16, 25 és 32 darabonként 70 fillér

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú PORTLAND CEMENTET ajánl olesó áron a
PORTLAND CEMENT-GYÁR BRASSÓ
(Kugler és Társai.)
Itt helyben kapható: Rösler és Gábor cégnél.